

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

כ"ה חשוון תשע"ד
30 אוקטובר 2013

הוועדה לצמצום השימוש במזומן
סיכום דיון מיום 28 אוקטובר 2013

נוכחים: הראל לוקר, משה אשר, עירית מנדלסון, פול לנדס, מני יצחקי, יהודה שפר, מיכאל שראל, רז נזרי, ערן יעקב, אמיר ברקו, גילי מאי, מיכל ברקמן, תמר ולדמן, אמיר בן טובים, שרון פריימן, אורי ברוק, ספי זינגר, נדים עבוד, עמית מררי, לירון מאוטנר לוגסי, אביחי שניר, בתיה הררי

1. דר' אביחי שניר הציג מחקרו על צמצום המזומן והדיווח על עסקאות (מצ"ב מצגת).
2. הרשות לאיסור הלבנת הון הציגה דין משווה (מצ"ב מצגת).

3. דיון:

- **הראל לוקר** - האומדנים מצביעים על כך ש 22-25% מהפעילות אינה מדווחת – זו הערכת חסר שלא מביאה בחשבון את הפעילות במט"ח. זהו סכום משמעותי שעשוי להשפיע על חלוקת הנטל במשק ולהגדיל את התוצר.
- **משה אשר** – הגבלת שימוש במזומן בעולם גוברת. במבצע גילוי מרצון שערכה רשות המסים נחשף הון שחור בהיקף של 10 מיליארד ש"ח בחו"ל, בעיקר ירושות וכיו"ב. הרשות מעוניינת במהלך שיאפשר העברת מידע כדי לצמצם את התופעה. נמצא בוועדת חוקה.
- **מני יצחקי** – יש למקד את הטיפול בנקודות הקריטיות. הצ'נג'רים הם למעשה בנקים שפועלים מחוץ לכללים. יש כ-2000 בישראל. מי שרוצה להלבין מזומן הולך לשם.
- **רז נזרי** – על צ'נג'רים יש להחיל רגולציה נפרדת. יתכן שזה צריך להיות תוצר של הוועדה הזו. מוסכם שנדרש שינוי בנושא.

4. בנק ישראל סקר את נושא עבירות הצ'קים בישראל ובמשפט המשווה (מצ"ב)
- **עירית מנדלסון** – לפני שנתיים שונתה ברירת המחדל בפנקסי צ'קים למוטב בלבד משיקול של ניהול סיכונים – המפקח קבע שבצ'קים מוסבים גלום סיכון. נהלי הפיקוח אוסרים על קבלת צ'קים מוסבים מהרשות הפלסטינאית. דיני השטרות של המשפט המקובל לא מגבילים סחירות של צ'קים.

האגף הכלכלי
Department of Economics
القسم الاقتصادي

- **מיכאל שראל** – ביטול שטרות גדולים יפגע בנוחות השימוש במזומן. ייקור עמלת המשיכה והוזלת עמלת הסליקה יתמרצו מעבר לאמצעים אלקטרוניים.
- **רז ניזרי** – עדיף לאמץ גישה מתמרצת ולאסור מזומן רק בעסקאות מעל רף מסוים. ביטול מוחלט של המזומן יצור בעיה במגזרים מסוימים.
- **יהודה שפר** – מגזר היהלומנים הוא מגזר שיש לדבר עליו. יש לבחון הגבלת סחור צ'קים. לגבי צינניים – נדרשת רגולציה נפרדת. העובדה שאין העברת מידע בין הגורמים היא בעייתית ויש לקדם את החקיקה. אם משרד ראש הממשלה נרתם לנושא זו עשויה להיות שעת כושר.
- 5. **עירית מנדלסון** הציגה את עיקרי הדיון שקיימה תת הועדה ברשות בנק ישראל – עד כה הוצגו עקרונות שחלקם עלו כאן, למשל: הסתכלות על מכלול האמצעים, הבחנה בין סכומים גדולים לקטנים, כיצד מעודדים שימוש באמצעים אלקטרוניים, מניעת מצבים של ארביטראז' פיקוחי, נושא הבטיחות. לקראת הדיונים הבאים ייאסף חומר מהעולם. ממתנינים לשמוע מהציבור.

הראל לוקר סיכום:

- יש למצוא נקודת איזון שלא פוגעת בפרט שעושה במזומן שימוש לגיטימי.
- מבקש להיכנס לתהליך עבודה אינטנסיבי כדי לעמוד בלוי"ז שקבעה הממשלה.